Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

XX. évfolyam 85. szám. Nagyvárad. Szerda 1914. április 15

A kivitel fejlesztése.

Nálunk Magyarországon a kivitel fejlesztése elsőrangu érdeke a kereskedelmi közéletnek, igy természetesen a társadalom és az állam egyaránt törekszik nemcsak a kivitel fejlesztésében, hanem irányitásában is a maga részét kivenni és evvel az illető érdekköröknek ily irányu szükségletét kielégiteni.

Az állam felállitotta a Kereskedelmi Muzeumot. Ekkor valószinüleg a világ legnagyobb ilynemü intézetét vette mintaképül, a philadelphiai Commercial Muzeumot, a melynek nagy kiterjedésü munkásságát mindenütt ismerik. E kereskedelmi muzeum mellett hivatva volnának a kivitelt előmozditani a muzeumok külföldi levelezői.

Ha megemlitjük még azt is, hogy a kivitel támogatására más intézményünk nincs, mint főleg a kereskedelmi muzeumok levelezői, természetes, hogy a rendelkezésre álló anyag megbirálásával kell foglalkoznunk, kivált a mikor látjuk, hogy a nagy lelkesedéssel megalapitott kiviteli társaság is csak csendes álmát alussza.

Nem is kivánhatjuk e kirendeltségektől, hogy egész idejüket az önzetlen munkásságnak szenteljék, mert legtöbbnyire csak ösztöndijjal kiküldöttek, a kik tanulmányuton vannak, tehát olyanok, a kiknek a muzeum, vagyis az állam bizonyos hozzájárulást ad irodáik fenntartásához. Csakis a kitüzött célnak igy nem élhetnek. Más alapra kell a szervezést helyezni.

Ez az alap nem lehet más, mint hogy megfelelő dotációval, tehát a megélhetést biztositó eszközökkel oly kirendeltségeket állitsunk fel, melyek csakis az összeköttetések létesitését tüzték ki célul és a kirendeltség vezetői eltiltassanak attól, hogy saját számlára üzleteket kössenek, hogy képviseleteket vállalhassanak.

Ez az intézkedés garanciája volna annak, hogy a magyar külkereskedelemnek e hivatalos képviselői mentesek legyenek minden befolyás alól, csakis e fontos feladatának teljesitésében látná munkakörét és küldetésének célja eredményes és biztositott volna, mert éppen csakis a közvetlen összeköttetések létesitése által a magyar ipar termékeinek piacot nyitna, tehát belföldi iparunknak és kereskedelmünknek óriási munkaanyagot szolgáltatna.

Természetes, hogy ez intézkedés mellett, ugy, mint azt már kifejtettem, a Kereskedelmi Muzeum központjaiban a szükséges uj alakulásokat szervezni kell. Legyen ott vasipari, üvegipari, bőripari, faipari, textilipari, ruházati, cipőipari és minden más szakmát képviselő külön kiviteli tanács. A tanács az illető szakma vezérférfiaiból álljon és ezáltal ezen szakmák kellő érdekképviseletekhez jutnak. Mily más perspektivát nyujt egy ilyen szervezet, mint a mai, amely mellett ugy a vezetőség, mint az egyes hivatalnokok dicséretet érdemlő nagy munkássága a bürokratizmus szárazságában vész el és nem tudja szolgálni azt a célt, amelyet ez a mindenki által ismert nagy munkásság megérdemelne.

Szokoly Tamás. †

Szokoly Tamás ügyvéd, Nagyvárad városának volt függetlenségi párti képviselője tegnap reggel fél 8 órakor meghalt.

Élete telve volt a függetlenségi eszme ideáljaival, ezekért az eszmékért élt, ezeknek az eszméknek sorsa okozta örömét, ez okozta a bánatát. Ezekben az eszmékben élt, mint azok az eszmék ő benne. Az ő hazafiui bánata nem volt szóvirág, hanem mélyen átérzett keserüség, de megérte azt a nagy örömet is, hogy hiveinek a tábora megnőtt s Nagyvárad város őt küldte fel az országgyülésre képviselőjeül.

Szorgalmas, tevékeny embert ért annak idején ez a kitüntetés, melynél nagyobbat nem adhat a polgártársak bizalma. Mint képviselő is, mindenkor szivén viselte polgártársai és Nagyvárad érdekeit; ahol kellett, kicsiny és nagy ügyekben fáradhatlanul tett, dolgozott.

A Kossuth és Justh között kitört harcban az igazi kurucot Justhban ismerte fel s szakitott Kossuthtal.

Jött aztán a nagy csalódás, a nagy kiábrándulás Justh Gyulából, s a nemzet ujra visszaadta a mandátumok nagy többségét a 67-eseknek. Szokolynak akkor sem az fájt, hogy lemaradt az országos szereplésről; szerény ember volt, ismét tudott egyszerü polgár lenni, hanem fájt a Justhhoz füzött szép reményeinek meghiusulása.

A városi törvényhatóságban talált aztán müködési teret, ahol mindig tevékeny része volt az előtt is az ügyek tárgyalásában. Pártjának ő maradt elnöke, de a tényleges vezetést lassanként ujabb erők vették át a pártban. Jött aztán a végső csalódás: a legutóbbi városatyaválasztáson kisebbségben maradt. Azóta közéleti tevékenysége a pártkörre szorult, egyébként ismét csak családjának és ügyvédi hivatásának élt.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

mübutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

Élete változatos, sikerben gazdag élet volt, melyet egy szép, kedves családban élt le, mint szerető és szeretett férj és apa.

Utóbbi időben betegeskedett. Rendes marienbadi kurája nem tudta ugy felüditeni, mint előző években, s a tél nagyon megviselte a különben életerős férfit. Nem volt öreg, 63 éves, erős szervezetü ember volt.

Vasárnap délután a szőlőhegyre rándult ki családtagjaival s itt időző rokonaival, s boldogan sétált a verőfényes napon, mikor hirtelen szédülés fogta el, s egy kerti padra rogyott s elvesztette eszméletét. A szőlőhegyről a beteget vejéhez : dr *Medvigy* Ferenc gyógyszerészhez vitték, hol dr *Mayer* László vette a gondos ápolás alá. A volt képviselőt szélhüdés érte, mely eszméletétől megfosztotta, s azt nem is nyerte többé vissza. *Imrik* S. Zoltán plébános feloldozásban részesitette és ellátta az utolsó kenet szentségével. Eszmélet nélkül feküdt azutá keddenn reggelig, a mikor reggel fél 8-kor csendesen megszünt élni.

A Veszlovits temetkezési vállalat emberei szállitották el a holttestet lakására, hol diszes ravatalra helyezték. Diszes érckoporsóban nyugszik a halott, délszaki növények között, s mellette a temetkezési intézet diszőrsége áll őrt.

Temetése csütörtökön délelőtt 9 órakor lesz a Szilágyi Dezső-utcai 19. sz. gyászházból, honnan a halottat a váradolaszii plebániai templomba viszik, s a gyászmise után az olaszi temetőben helyezik örök nyugalomra a családi sirhelyen.

A törvényhatóság részvéte.

Szokoly Tamás évtizedeken át tagja volt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának, egész a mult év végéig.

A tegnapi városi közgyülésen, a polgármesteri jelentés után

Rimler Károly polgármester szólalt fel. Egy szomoru eseményt hoz a törvényhatóság tudomására, amelyet már nem vehetett be a jelentésbe s ezért szóval hozza a törvényhatóság elé. A város egyik kiváló fiának *Szokoly* Tamásnak elhunytát jelenti be. Az elhunyt élete nyitott könyv volt e város minden lakója előtt; ösmerték az ő egyenes, nyilt, önzetlen, becsületes jellemét. Mint a város volt képviselője, a törvényhatóság és számos bizottság tagja fáradozott a város érdekében. Inditványozza, hogy *Szokoly* Tamás halála felett érzett részvétét a törvényhatóság iktassa jegyzőkönyvébe; a gyászoló családhoz részvétiratot intézzen; határozza el, hogy Szokoly Tamást a város halottjának tekinti s utasitja a városi tanácsot, hogy a temetésről intézkedjék. (Helyeslés.)

Dr *Hoványi* Géza tözvényhatósági tag ugy is, mint a város jelenlegi képviselője, elfogadja a polgármester inditványát. Az elhunyt mindenkor igyekezett a város érdekeit előmozditani. A polgármester inditványához hozzájárul.

Hlatky Endre főispán, elnök, midőn a polgármester inditványát mint határozatot kimondja, csatlakozik a saját részéről is a a törvényhatóság részvétéhez. Szokoly Tamás évtizedekig mint bizottsági tag fáradozott és munkálkodott a város érdekében. Fájdalmas érzéssel értesült, hogy eltávozott az élők sorából.

*

A család a következő gyászjelentést adta ki :

Kisvárdai és zokoli Szokoly Tamásné szül. lászlófalvi Eördögh Ilona ugy a maga, valamint az alulirottak nevében is fájdalomtól megtört szivvel tudatja, hogy felejthetetlen szeretett jó férje, a legjobb apa, testvér, vő, nagyapa és após Kisvárdai és zokoli Szokoly Tamás ügyvéd, Nagyvárad város volt országgyülési képviselője folyó hó 14-én reggel fél 8 órakor életének 63-ik, boldog házasságának 38-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek áitatos felvétele után elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 16-án délelőtt 9 órakor fognak a Szilágyi Dezső-utca 19. számu gyászházná1 a róm. katholikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olaszi-i plebánia-templomban megtartandó gyász-szentmise után az olaszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1914 április 14. Áldás és béke poraira! Dr Szokoly Tamás, Dr Votisky Antalné Szokoly Ilona, Hermann Aladárné Szokoly Ilona, Dr Medvigy Ferencné Szokoly Irén, Szokoly Klára gyermekei. Szokoly József testvére. Özv. Eördögh Istvánné anyós. Dr Szokoly Tamásné Balogh Anna, Dr Votisky Antal, Hermann Aladár, Dr Medvigy Ferenc menye és vejei Votisky Ilona, Votisky István, Votisky Antal, Votisky Tamás, Votisky Emma, Votisky Ferenc, Hermann Aladár, Hermann Anna, Hermann Tamás, Hermann Ilona, unokái.

Két órás meddő vita.

Városi közgyülés.

— *Első nap.* —

Tegnap, kedden délután kezdte meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a Nagycsütörtökről elhalasztott április havi közgyülést.

A tárgysorozatból 12 ügyet tárgyaltak le, mert a záróráról szóló szabályrendeletnél két órás vita kerekedett s a végén azután elvetették az összes inditványokat és teljesen változatlanul fogadták el a tanács által beterjesztett szövegezést.

A hátralevő ügyeket a ma, szerdán tartandó folytatólagos ülésen tárgyalják.

A közgyülés lefolyása a következő volt :

Hlatky Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A polgármesteri jelentés előterjesztése és tudomásulvétele után *Weisz* Lajos azt kérte, hogy a Bordé Ferenc főjegyző 3 havi szabadságidejéről szóló 24. pontot vegyék tárgyalás alá, amely összefügg a polgármester helyettesitésével.

Rimler Károly polgármester felvilágositásul megjegyezte, hogy a 24. pontban most csak arról van szó, hogy a főjegyző betegsége miatt 3 havi szabadságot kér. A főjegyző helyettesitéséről a polgármester intézkedik ; a szabályok szerint a rangidős tb. főjegyző helyettesiti : Komlóssy József.

Dr *Perczel* Adolf helyesli Weisz inditványát, mert a közgyülésnek kell provideálni, hogy a főjegyző távollétében ki helyettesitse az esetleg távollevő polgármestert.

Hlatky Endre főispán a szabályzat intézkedésére hivatkozik. Azt nem lehet a közgyülésen ma kimondani, hogy esetleg ha szükséges, ez és ez helyettesiti a polgármestert.

Ezzel el lett intézve az a kérdés, amelynek célját mindenki csakhamar felismerte.

Köszönet Hoványi képviselőnek.

A tanács bemutatta a földmivelési miniszter leiratát, mely szerint a szenyviztisztitótelep költségeihez 116,000 korona államsegélyt ad.

Dr *Váradi* Ödön hivatkozva arra, hogy a földm.-miniszter nagyobb összeget adományozott a városnak s ebben nagy része van dr *Hoványi* Géza orsz. képviselőnek, aki mindég szivén viselte a város érdekeit, miért is inditványozza, hogy a közgyülés dr Hoványi Gézának köszönetét nyilvánitsa. (Helyeslés.)

Az előterjesztést Váradi Ödön inditványával együtt elfogadták.

*

A kereskedelmi miniszter leiratát a kolozsvári-utcai vasuti lejáró elágazásának kiépitése tárgyában, azzal vették tudomásul, hogy a város felkéri a máv. igazgatóságát, miszerint a munkálatoknál lehetőleg helyi munkásokat alkalmazzanak.

Pártolják Esztergom vármegye átiratát az erkölcstelen mozgófénykép darabok előadásának korlátozása tárgyában, — valamint Győr város átiratát a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak törvényes rendezése tárgyában.

Egységes középiskola.

Székesfehérvár a hazai főreáliskolák fejlesztése tárgyában intézett feliratát pártolás céljából megküldötte. A főreáliskolai latin nyelvi oktatás reformálását kivánja a felirat, hogy ne külön kelljen a reáliskolai tanulónak a gymnáziumban vizsgázni a latin nyelvből.

Biró Márk szólott a kérdéshez ; azt kivánja, hogy minden külön vizsga nélkül egyenrangu legyen minden középiskola érettségi bizonyitványa. Egységes középiskola iránt irjon fel a kultuszminiszterhez a város. Kapcsolatosan elfogadja a székesfehérvári felirat pártolását.

Dr *Friedländer* Sámuel üresnek tartja az egységesitás hangoztatását. Ez céltalan radikálizmus. Székesfehérvár mást mond s ő a mellett van és igy elfogadja a tanács javaslatát.

Gábel Jakab nem oly egyszerünek tartja az egységesitést, hogy incidentaliter határozzanak benne, de a kérdés feltevése nem helytelen. Feliratban rá lehet mutatni, hogy az egységesités kérdésében elfoglalt álláspontját vigye keresztül a miniszter.

Biró Márk megjegyzéseket tesz a felszólalásokra.

A tanács javaslatát elfogadták, a Gábel Jakab pótlásával.

*

Kolozsvár átiratát a koresmák, pálinka-

Győződjön meg róla, hogy a
Kolozsvári „Kristály“ Gőzmosógyár
FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.
Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.
FONTOS! Nagyváradi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

mérések vasár- és ünnepnapokon való zárvatartása tárgyában pártolják.

A boritaladó.

Hosszabb vita fejlődött ki Esztergom város átiratánál, a boritaladó eltörlése tárgyában. A városi tanács ellenzi a felirat pártolását az eltörlésre vonatkozólag, hanem a boradó leszállitását kérje feliratban Nagyvárad város tanácsa.

Hann Lajos, *Löblé* László, *Balogh* Döme, *Lukács* Ödön szólaltak fel.

A közgyülés a tanács javaslatát fogadta el.

A zárórai szabályrendelet.

A tanács beterjesztette a záróráról készitett szabályrendeletet. E szerint az üzletek este fél 8 órakor bezárandók; a füszer- és gyarmatáru kereskedések este 8 órakor, a tulnyomóan élelmiszert áruló kereskedéseket pedig este fél 9 órakor kell bezárni.

Breider Ármin inditványozza, hogy a füszerkereskedők, ha élelmiszert árulnak is, 8 órakor zárjanak. Minden kereskedő a zárórakor huzza le a rollót, s a már bent levő vevőit a hátsó ajtón bocsássa ki. A tisztán szatócs iparral birók és kizárólag élelmiszereket árusitók fél 9 órakor zárjanak. Szatócsok reggel 5-kor, más üzletek reggel 6 órakor nyithatnak. Ezen módositásokkal kéri a tanács javaslatát elfogadni.

Általánosságban elfogadták a szabályzatot.

Ezután pontonkint tárgyalták azt, a Breider inditványaival együtt.

Weiszlovits Gyula visszatérésnek mondja, ha falusi módra oly korán az egész városban fél 8-kor bezárnak. A Bémer-tér és Rákóczi-utat vegyék ki a fél 8 órai zárási tilalom alól. Ezt inditványozza. Ezen utakon reggel 7-től este 8-ig legyenek nyitva az üzletek.

Weisz Lajos igazságtalannak tartja a megkülönböztetést. Egyenlő eljárás kell. Már is visszaszoritotta Olaszi Ujvárost.

Dr *Rozvány* Jenő szerint a korai záróra nemcsak az alkalmazottak, hanem a kereskedők érdeke is. A közönség hozzászokik a zárási időhöz s akkor nem káros a kereskedőre, sőt hasznos. A 7 órai zárás is bejön majd, addig ejfogadja a tanács javaslatát. Egységes záróra kell.

Moskovits József nem fogadja el az ajánlott módositásokat. A kereskedelmi kamara által elfoglalt álláspontot védi. Szatócsot nem ismer sem a kereskedelmi sem az ipartörvény. Ezért helyes, ha tulnyomólag élelmiszert árusitó üzletet vesznek fel a szabályzatba. Fél 8 órakor az általános kereskedők, 8 órakor a füszer és gyarmatárusok és fél 9 órakor az élelmiszer kereskedők zárjanak s idejönnek a szatócsok. Hogy kik a tulnyomólag élelmiszer kereskedők erre nézve a kamara adjon véleményt. Ilyen értelemben inditványt tesz.

Flegmann Ármin igazságtalannak tartaná, hogy a Bémer-téren és Rákóczi-uton kivétel legyen. Egyformán járjanak el. Helyesli Breider inditványát. Zártajtóknál egyáltalában ne legyen szabad árulni. Szombaton azonban minden üzlet fél 10-ig nyitva legyen tartható.

Lebovits Rudolf a fodrász üzletek érdekében szól. Majd arra tér, hogy a munkás szombaton kap pénzt s azután vásárolhat. Az üzletek pontos bezárását kivánja, hogy visszaélések ne legyenek.

Dr *Medvigy* Gábor ismerteti a törvényt és vonatkozó rendeleteket. A törvény hármas alapját fogadja el. 1. az alkalmazottak pihenési ideje; 2. az egyöntetü eljárás az egyforma üzletekkel szemben és a 3. a közönség érdeke. A Breider inditványaival foglalkozik s azokat elfogadja.

Weisz Lajos a közönség érdekét tartja szem előtt. Halasszák el a határozathozatalt, hogy tökéletesebben megismerjék.

Dr *Moskovits* József ellenzi a halasztást, mert már régen huzódik a dolog. Foglalkozik a felszólalásokkal.

Rimler Károly a felszólalásokból azt látja, hogy a tanács jól oldotta meg a kérdést. Breider is csak egy szót kiván változtatni. A tanács ragaszkodott a törvényhez s az illetékes körök is végig tárgyalták a szabályzatot és azt el is fogadták.

Dr *Váradi* Ödön azt véli, hogy ha a folytonos vitát elakarják kerülni, mondják ki, hogy csak az tarthat nyitva fél 9-ig, aki kizárólag élelmiszert árul.

A tanács javaslatában foglalták el változatlanul az egész szabályzatot.

Interpellációk.

Este 6 óra után az interpellációkra került a sor.

Weisz Lajos a népfürdők épitését sürgeti. Másra kiirták a sürgetést csak erre nem, pedig most munkára van szükség.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy ha lesz fedezet, elrendelik a népfürdők épitését.

A választ tudomásul vették.

Czeglédy Jeremiás azt panaszolja, hogy az utóbbi időben csak a vásáros napokon szabad Nagyváradra gyenge borjukat behozni, ami nagy sérelem a szuró iparosokra és a közönségre.

A polgármester megigérte, hogy a város igyekszik oly megoldást keresni, hogy a sérelem megszünjék. — Tudomásul vették.

A közgyülést ma szerdán délután folytatják.

Az uj választói törvény végrehajtása.

Rendkivüli közigazgatási bizottsági ülés a vármegyén.

A központi járás tiszti értekezlete.

Az egész vármegyében, a megyeházán ép ugy mint a főszolgabirói és körjegyzői irodákban a legnagy apparátussal dolgoznak az uj választói törvény végrehajtásán. Az alispántól egymásután mennek szét az egész vármegyébe a különböző bizalmas és nem bizalmas rendeletek, melyek a legnagyobb munkára hivják fel a közigazgatás tisztviselőit.

Tegnap legnagyobb arányu volt a központi járás munkája, amennyiben *Nagy* Márton főszolgabiró az egész ügyet a járás tisztviselői elé vitte és a tisztviselők véleménye alapján teszi majd meg előterjesztéseit az alispánhoz. E végből tegnap délelőtt járási tiszti értekezletet tartottak Nagy Márton elnöklete alatt. Az értekezleten a központi járás tisztikara, a kör- és községi jegyzőkkel egyetemben teljes számban megjelent.

Első sorban a központi járás szavazó köreinek megállapitását tárgyalta az értekezlet. Az ügy hosszabb megvitatása után elhatározta az értekezlet, hogy nem, mint eredetileg tervezve volt, — hat, hanem hét szavazókör létesitése iránt tesz előterjesztést. E szerint a központi járás három választókerületbe széttagolt választói, a következő körökben szavaznak: Fugyivásárhely, Mezőszakadát, Váradszentmárton, Váradszőllős, Szentandrás, Bihar és Nyárló. E beosztásnál már figyelembe vette az értekezlet a rövidesen szervezendő mezőtelegdi járást is.

Második tárgya volt az értekezletnek az irni-olvasni tudás ügye. Itt a kiadott miniszteri rendelet alapján felhivta a főszolgabiró a jegyzőket, hogy kérjék fel a vezetésükre bizott községekben létező iskolák fentartóit, hogy 1900—1901. tanévtől visszamenőleg a korábbi években vezetett előmeneteli naplókat a község előljáróságának adják át.

Az előljáróság az átvett naplókat hivalosan összefüzi és lezárja, ugy hogy abból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni ne lehessen.

Ezeknek a lezárt naplóknak alapján fogják aztán az irni-olvasni tudók névsorát megállapitani. Azokra vonatkozólag pedig, akiknek neve az előmeneteli naplóban nem fordul elő, ugy intézkedett az értekezlet, természetesen miniszteri rendelet alapján, hogy ha valaki az irni-olvasni tudást kivánja igazolni a jelentkezés sorrendjében az illetékes főszolgabiró elnöklete alatt müködő bizottság előtt azt igazolhatja. A bizottság alelnöki tisztére *Poynár* Ernő tb. főszolgabirót ajánlja Nagy Márton a közigazgatási bizottságnak.

Ez a vizsgáztató bizottság a járás székhelyén fog müködni, de ha a jelentkezők száma tömeges, az esetben a vizsgáló bizottság ki fog szállni az érdekelt községekbe.

A lakosságot a községházán kifüggesztendő felhivások és dobszó utján fogja figyelmeztetni a főszolgabirói hivatal a bizottság müködésének megkezdéséről.

A vármegyeházán ez alatt *Miskolczy* Ferenc főispán adott ki ujabb intézkedést az irni olvasni tudást megállapitó bizottság dolgában. Ezt a bizottságot tudvalevőleg a közigazgatási bizottság nevezi ki. Mivel pedig a közigazgatási bizottság csak május 6-án ül össze és már akkor a törvényhatóságnak tárgyalnia kell az ügyet, azért rendkivüli ülés elé viszik a bizottság megalakitását. A rendkivüli ülés április 29-én délelőtt 10 órakor lesz a megyeháza kistermében. Az ülésnek egy tárgya lesz és pedig: „az országgyülési képviselőválasztási jogosultság megállapitásánál szükséges irni és olvasni tudásnak igazolására hivatott állandó bizottságok alelnökei és tagjai szervezése.“

A meghivót tegnap küldték szét a bizottsági tagoknak.

A német császár Budapesten.

Diplomáciai körökben, mint a bécsi Neues Wiener Tagblatt jelenti, hire jár, hogy Vilmos német császár legközelebb ujra meglátogatja I. Ferene Józsefet. Valószinü ugyanis, hogy Vilmos császár Korfuból visszatértében Bukaresten keresztül utazik vissza s ebben az esetben Bukarestből Budapestre jön Ferenc József király meglátogatására, amennyiben a király abban az időben a delegációs ülések miatt magyar székvárosában fog tartózkodni. Végleges döntés a látogatást illetően még nem történt ugyan, de beavatottak már most számitanak Vilmos császár budapesti látogatására, amely esetben Ferenc Ferdinánd trónörökös is Budapestre jön.

Uri jehérnemü, «FOWNES» keztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO
egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

A vármegye elismerése Hant Gyulának.

Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy *Hant* Gyula árvaszéki irodaigazgató nyugalombavonulása alkalmával a vármegye tisztikara meleg ünnepeltetésben fogja részesiteni a negyven évet szolgált derék tisztviselőt.

Az ünnepeltetés jól sikerült bankett keretében ment végbe. Most, mint értesülünk, a vármegye külön is kifejezte elismerését Hant Gyulának és pedig egy érdekes köszönőirat kapcsán, amit az alábbiakban adunk.

Tekintetes

Hant Gyula

árvaszéki irodaigazgató urnak

Helyben.

Azon alkalomból, hogy 40 évi lankadatlan szorgalma s eredményes köztisztviselői működése után saját kérelmére nyugdijaztatott, fogadja ugy a tisztviselői kar, mint a kezelő személyzet forró köszönetét.

A tisztviselői kar mindég méltányolta a hosszu időn át egyformán tapasztalt önzetlen munkálkodást, becsületes törekvést és hozzáférhetetlen jellem szilárdságát és azt tiszteletével s szeretetével óhajtja jutalmazni.

A kezelőszemélyzet pedig midőn a pontosságra, kötelességtudásra való kioktatásért hálás köszönetét nyilvánitja, példányképül fogja tekinteni s tapasztalt rendszeretét és a közérdekben teljesitett önzetlen munkálkodását minél jobban utánozni törekszik.

Nagyvárad, 1914. április 12.

Verner Kálmán, Wallner Ödön dr, Balogh János, dr Móricz Ernő, dr Szilágyi Jenő, Fráter Kálmán, dr Gyöngyössy István, dr Fássy Lajos, Jerzsák István, dr Fráter László, Udvarhelyi Béla, Nagy Lajos, dr Fiezek Emil, Biszterszky Iván, Buhán János, Jantsovits Jenő, dr Ertsey Ernő, Beöthy Lajos, Beliczay Elek, György László, Tóth Albert, dr Gerlán Gábor, Kránczly Kálmán, Vargha Ákos, dr Kovásznay Marczell, Bobovszky János, Menszár Jenő, Lőrinczy Kálmán, Fercsek Géza, Juhász Sándor, Mogyorós Traján, Garai Sándor, Blasky Lajos, Bancsik Sándor, Takács Dániel, Buzi János, Demján Sándor, Papp Béla.

A meleghangu kitüntető iratot tegnap adták át a nyugalomba vonuló tisztviselőnek.

A városi pénztárpanama ügye.

Husvéti számunkban megemlékezett törvényszéki tudósitónk a városi pénztárpanama ügyéről, melyben a főtárgyalás legközelebb meg fog tartatni s mely még minden ig közbeszéd tárgyát képezi.

Ebbe a tudósitásba szándékunkon kivül tudósitónk sajnálatos elnézéséből téves információ alapján tévedés csuszott be, amennyiben a vádlottak közt szereplőnek van feltüntetve *Andriska* József is, akinek az ártatlansága pedig régen kiderült, aki ellen mindenféle bünvádi eljárás, éppen mert ártatlansága bebizonyittatott, régen megszüntettetett.

Ezt a mindenképpen sajnálatos tévedést sietünk tehát kötelességünkhöz hiven helyreigazitani.

Tudósitónk tévedése hiányos információból származik. Nem közöltetett vele, hogy Andriska József ártatlansága régen kiderült, vele szemben a *bünvádi eljárást régen megszüntették* és ezt a határozatot Nagyvárad város polgármesterével, Andriska József felettes hatóságával is közölték.

Megállapitást nyert u. i., hogy az egyik terhelt Andriska Józseffel ellenséges viszonyban lévén, vallomásának Andriskára vonatkozó része semmiféle bizonyitékot nem képezhet.

Más bizonyiték pedig Andriska ellen nincs. Ami annyit jelent, hogy Andriska csak az ellene ellenséges érzületet tápláló egyik terhelt vallomásának alapján még csak vád alá sem helyezhető, annál kevésbbé, mert Andriska Józseffel szemben egyetlen olyan momentum sem merült fel, melynek alapján ellene legkisebb kifogás is volna tehető.

A sajnálatos tévedéssel szemben kötelességünk Andriska Józsefnek ezt a legszebb és legteljesebb rehabilitását is a közönség tudomására hozni, annak megemlitésével, hogy a köztudomás szerint az ügygyel a tábla is foglalkozott s minden birói fórum előtt tisztázódott az a köztudomásu tény, hogy Andriska Józsefnek a panama ügyében semmi része nem volt, aminthogy ő hivatalát mindenkor kifogástalanul látta el s egyike a város legmegbizhatóbb tisztviselőinek. Annyira semmi tudomása sincs Andriskának az egész ügyről, hogy a főtárgyalásra még tanuként sem idézték meg.

Összedarabolta magát a piac közepén.

A nyomor elől a halálba.

Egy szerencsétlen, kétségbeesett ember akarta eldobni magától az életet husvét másodnapján. Az illető *Gerdán* Demeter az uj népoktatási törvény életbeléptetése előtt egy eldugott kis oláh faluban működött, mint tanitó. Mint abban az időben a legtöbb oláh tanitónak, ugy neki sem volt tanitói oklevele. Bekövetkezett az uj törvény életbeléptetése, amikor Gerdánt a többi oklevél nélküli emberekkel egyedül menesztették.

Az állás nélkül maradt tanitó községről-községre járt mig jegyzői irnoki állást kapott. Igy tengette életét a nyomoruságos mondhatni pár koronából, amit havonként kapott. És ebből a fizetésből feleségét és gyermekét is kellett tartania. Ez a kevés kenyér is kiesett a szájából néhány hónap óta. Helyét ugyanis a jegyzői irodában segédjegyzővel töltötték be és neki mennie kellett.

Most már hiába volt minden igyekezete. Nem kapott foglalkozást. Ahol csak meghallotta, hogy emberre van szükség, kétségbeesve igyekezett bejutni. Nem sikerült. Legutóbb a belényesi kórházhoz ajánlkozott portásnak, de itt sem vették fel. Ez alatt a felesége is kénytelen volt szolgálat után nézni. Csakhamar kapott is alkalmazást dr *Buder* Ferenc orvosnál, ahol mint cseléd dolgozott.

Gerdán Demeter szintén alkalmazást keresett. Ez alatt a kétségbeesett munkakeresés alatt amije csak volt, azt mind eladta, vagy elzálogositotta. Mikor mindenből kifogyott, feleségéhez ment, aki a saját kosztjából vont el férjének ennivalót. Igy ment ez már egy hónap óta. Husvét másodnapján, délután Gerdán buskomoran járta a belényesi utcákat.

Minden ismerőst megszólitott, hogy adjon valami foglalkozást számára, mert elpusztul. Hiábavaló volt minden. Délután 5 óra volt, mikor a belényesi piacra ért Gerdán. A piac ünneplő emberekkel volt telve. A kétségbeesett ember egyszerre megállt, egy éles borotvát rántott ki zsebéből s mielőtt még megakadályozhatták volna, Gerdán összevissza darabolta a nyakát, arcát, kezét, karját. Rettenetes munkájának a nagy vérveszteség folytán beállott eszméletlenség vetett véget.

Az életveszélyesen sérült embert beszállitották a belényesi kórházba, ahova pár hónap előtt portásnak ajánlkozott.

Egymásba szaladt vonatok.

Vasuti karambol Drágcsékén.

A belényes—vaskóhi vonal vadregényes tájain a zegzugos bércek közt zakatolva, zugva halad a mesés gyorsaságáról szinte közmondásosan ismert belényesi vonat, vagy népnyelven szólva a görög keleti expressz. Ez a vonat az, amely mindig zsufolásig megtelik az utasok százaival.

Hétfőn estefelé majdnem végzetessé válható vasuti karambol történt ezen a vonalon. Nagyváradról d. u. fél 5 órakor indult el a zsufolásig megtelt vonat. Drágcsékéig minden baj nélkül haladt, itt történt a szerencsétlenség. A fél 5-ös személyvonat fél 7 órakor érkezik be Drágcsékére. Most is töle telhetőleg igyekezett előre a vonat s s igyekezetét s lázas törekvését siker is koronázta. Beérkezett Drágcsékére a rendes időben. Brágcsékén azonban el volt zárva az utja, egy tolató vonat állott előtte. A katasztrófát nem lehetett kikerülni.

Hiába fékeztek teljes erővel, a személyvonat belefutott az előtte álló tolató vonatba. Most az egyszer igazán szerencse, hogy a belényesi vonat oly lassan halad, mert ha az összeütközés nagyobb erővel történik, óriási szerencsétlenség lett volna, tekintettel az utasok roppant nagy számára. Igy azonban nem történt nagy kár, hála a vonat megszokott lassu tempójának.

Betört egy pár ablak és egy utas könnyebb sérüléseket szenvedett, akinek az ablakból kitörő üvegek vagdalták össze a kezét. A sérült utas kezét Szombatságrogozon kötözték be.

A vonatvezető a lábán szenvedett igen kis zuzódást, azonban sérülése nem szorult orvoslásra sem, vezette tovább a vonatot. Magában a vonatban semmi nagyobb kár nem történt s igy vagy egy jó órai késés után zavartalanul folytathatta utját.

A vizsgálat megindult, hogy kideritse, ki a felelős a szerencsétlenségért, hogy került a vonat a személyvonat utjába.

A szerencsére csak kisebb erejü karambol folytán az esti belényesi vonat nagy késéssel érkezett be Váradra. Legjobban a Félix-fürdőbe kirándulók járták meg. Rendesen este 8 óra 6 perekor indul Várad felé a nemrég beállitott tehervonat, amelyhez két személykocsit csatolnak. Hétfőn este is

sietve rohantak az emberek az állomásra, nehogy lekéssék a vonatot. Most az egyszer azonban a leghanyagabb utasok se maradtak le, sőt alaposan meg is unták a várakozást.

Máskor már 9 órakor legtöbbnyire Váradon van a vonat, most azonban kilenc órakor még a Félikszfürdőhöz sem érkezett.

Végre majd másfél órai várakozás után mutatkozott a szemhatáron az utasok nagy gaudiumára.

De mégis megvolt a vonatban a jóakarat. Tekintettel a nagy késésre, ugyancsak iparkodott előre és dicséretére legyen mondva, behozott vagy 4 percnyi késést.

Szeptemberben megkezdik a Tanitók Háza épitését.

A miniszter 8000 koronát adott. Mükedvelő előadás Margitán.

A tanitóság régi álma, a Biharmegyei Tanitók Háza, mindjobban közeledik a megvalósitás felé. Nagyvárad középületeinek száma a jövő évtől kezdve több lesz eggyel s az impozáns palota bizonyára nemcsak épitészeti szempontból válik diszére a biharmegyei tanitóknak, hanem ékes dokumentuma lesz a tanitóság szivós energiájának, nemes áldozatkészségének és gondolkozásának.

El nem vitatható tény, hogy a budapesti és kolozsvári tanitók háza óriási előnyt ad a tanitó gyermekek felsőbb iskoláztatására. Anyagilag és erkölcsileg is nagy nyereség, amikor a szerény javadalmazásu tanitóember a magasabb kultura részesévé teheti fiát, anélkül, hogy a „drága" pesti intézetek karjaiba dobná.

Egy ilyen szociális intézmény megteremtéséhez idő, akarat és nagy kitartás kell. A biharmegyei tanitóság vezetői közt mindig akadtak férfiak, akik felszinen tartották, sőt mindig előbbre vitték a Tanitók Háza ügyét. Elsősorban *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő állott nagy lelkesedéssel az eszme mellé, s a jövő generáció sokat köszönhet neki.

A tanitóság ugy rótta le a tanfelügyelő iránti háláját, hogy nevére tekintélyes alapot létesitett, amely mindig nő az adakozások révén.

A Tanitók Háza eszméjét a közgyülési viharok tüzében *Nagy* Imre, az egyesület volt kiváló elnöke védte tisztikarával együtt s *Bodnár* János a Népnevelési Közlöny hasábjain inditott hatásos akciót. A megye, a a város őszinte támogatást nyujtott, a kormány is sok jóakaratot tanusitott. Akik bizmak Nagyvárad jövőjében, hatalmas fejlődésében, azok ebből a perspektivából nézték a Tanitók Házát és mellette látták már az egyetemet is. De ha ez egyelőre csak a jövő zenéje is, a különböző középiskolák mellett megbizhatóbb és modernebb intézetet el sem lehet képzelni.

A miniszter adománya.

Rendkivül nagy megelégedést fog kelteni a hatóság körében az a miniszteri leirat, amely a napokban érkezett meg a tanfelügyelőségre. Értesiti ebben a leiratban a miniszter a tanfelügyelőséget, hogy a biharmegyei Tanitók Háza javára 1913-ig visszamenőleg évenkint 4000 koronát engedélyez. Ezzel az összeggel kiván hozzájárulni a kormány a kulturális intézmény fellállitásához.

Az alapkőletétel

minden valószinüség szerint még ebben az évben meg lesz, még pedig szeptember havában. Ezt a dátumot azért választják a tanitók, mert akkor lesz tiz éve, hogy *Vasady* Lajos a vármegyei közoktatásügy élén állt. Ezen az ünnepélyes napon akarnak monumentális emléket állitani Vasady Lajos tiszteletére.

Azonban addig is lankadatlanul folyik az agitáció. Megirta már a *Tiszántúl* annak idején, hogy a vármegyében előadásokat, felolvasásokat, matinékat fognak rendezni, a Tanitók Háza érdekében. Egy ilyen előadás volt

Margitán,

ahol a Margitai Iparos Ifjuság Önképző Egylete igen nivós müsorral tartott szini előadást. A lelkes fiatalság ünnepét dr *Pálffy* Gyula ügyvéd rendezte s nagy siker mellett hozták szinre az *Ördög mátkája* cimü szindarabot. A nivós előadás védnökei dr *Halász* Elemér főszolgabiró és *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő voltak. Sokat fáradozott az előadás sikeréért *Brösztell* Lajos r. kath. esperes plébános is. A rendkivül élvezetes előadást nagy publikum hallgata végig.

A tanitóegyesület nevében négyen jelentek meg a margitai előadáson. *Gulácsy* Endre a tanitóegyesület elnöke, *Matkó* Benjámin, *Simay* Lajos és *Kristóff* Gyula. A jótékonycélra több mint 200 korona jött be.

Ilyen előadás legközelebb Tenkén lesz.

HIREK

* **A kalocsai érseki szék betöltése.** A Magyar Kurir jelenti: A fővárosi sajtó husvéti számaiban különféle kombinációk láttak napvilágot a tizenöt hónap óta üresedésben levő kalocsai érseki szék betöltésére vonatkozóan. Az immár egy év óta forgalomban levő kombinációkkal szemben a Magyar Kurir jól értesült helyről azt az információt kapta, hogy a közeli hetekben, sőt az sincs kizárva, hogy már a közeli napokban publikáltatni fog az uj kalocsai érsek kinevezése. A jelek szerint az uj kalocsai érsek Majláth G. Károly gróf erdélyi püspök, a magyar püspöki karnak Hornig Károly báró veszprémi püspök után, püspöki éveinek számát tekintve, legidősebb püspöke lesz.

* **Az ügyvédi kamarából.** A nagyváradi ügyvédi kamara tudatja, hogy Sebestyén Kálmánt és dr Pünkösdy Lajost Élesd, dr Endrey Kálmánt és dr Lévay Gyulát Nagyvárad, dr Glück Sándort Érmihályfalva és dr Sámuel Vilmost pedig Kraszna székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette. Dr Wohl Márkust Nagyvárad székhellyel az ügyvédek névjegyzékéből saját kérelmére törülte és dr Gáll Pál nagyszalontai ügyvéd ellen az itéletben kimondott felfüggesztést hatályon kivül helyezte és végül dr Katz Lipótot Nagyvárad székhellyel az ügyvédhelyettesek névjegyzékébe felvette.

* **Borzalmas autó-katasztrófa Budapest határában.** Tegnap délben Milch Cyula abonyi földbirtokos feleségével, két gyermekével és a nevelőnővel autón Budapestre akartak menni. Kispestig minden baj nélkül értek, de Kispesten tul az autó az országut melletti árokba zuhant. A bennülők nagy ivben repültek ki a gépkocsiból. A nevelőnő és a gyermekek nem szenvedtek sérülést, de Milch Gyula, a felesége és a soffőr ájultan maradtak a földön. Milch Gyula agyalapi törést szenvedett, összetört az álkapcsa és az orra is és mire a Herzl szanatóriumhoz értek vele, meghalt. Kis Elek soffőr agyrázkódást szenvedett. Haldokolva szállitották a Szt. István kórházba. Milch Gyuláné szintén életveszélyesen sérült meg.

* **Magánvizsgálatok az ujvárosi községi polgári leányiskolában.** Mindazon magántanulók, kik a tanév végén az ujvárosi községi polgári leányiskolában akarnak magánvizsgálatot tenni, a kir. tanfelügyelőséghez cimzett, 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényüket május 1-ig küldjék be az iskola igazgatóságához (Teleky-utca 13. sz.) A kérvényhez csatolandó: 1. Az utólsó iskolai bizonyitvány. 2. Születési anyakönyvi kivonat. Nagyvárad, 1914. április 14. Beleznay Antalné, igazgató.

* **A Kath. Kör választmányi ülése.** A Kath. Kör választmánya tegnap este ülést tartott dr *Karácsonyi* János elnöklete alatt, melyen jelen voltak: Fetser Antal, Vucskics Gyula, dr Molnár Imre, Stark Gyula, dr Kiss Döme, Brém Lőrinc, Gellért László, dr Imrik Gusztáv, Papp Imre, dr Krűger Aladár, Karger Sándor, Kelemen Kálmán, Sztarill Ferenc, dr Lestyán Endre, Schuch Károly, Sűrger Bertalan, Halmos András. Az ülés legfontosabb tárgyát a Kör palotájának országos megnyitó ünnepélye előkészitése képezte. Gróf Zichy János, mint az Országos Kath. Szövetség elnöke el fog jönni az ünnepélyre s még több országos nevü férfiu igérte meg részvételét. Az ünnepély után este nagyszabásu táncestélyt rendez a Kör. A részletes programmot a kiküldött bizottságok állitják össze.

* **Mintafőzés a Kereskedelmi Csarnokban.** A nagyváradi gázgyár külföldi városok és Budapest mintájára szintén rendez egy pompásnak igérkező mintafőzést szombat és vasárnap délután 4 órakor a Csarnok nagytermében. Bemutatják elsősorban azt, hogy három, négy, öt és több fogásos ebédet miként főz meg teljesen egyedül fél óra, legtöbb egy óra alatt. Továbbá hány perc alatt süt ki egyféle pompás ételt. A közönség szeme láttára állitja be a gázórát olyan módon, hogy bárki meggyőződhet a főzés okosságáról. Igy három, négy, öt fogásos ebédet már 8–12 fillérért lehet elkészisteni. A gázgyár ezuton is értesiti az érdeklődő közönséget, hogy az előadásra szivesen szolgál meghivóval, ami egyuttal belépő jegy is, amennyiben az előadás meghallgatása teljesen dijtalan. A Gázgyár telefon száma 42.

* **Kinevezések.** Bebenburgi báró *Karg* János altábornagyot, a 35. gyaloghadosztály parancsnokát a király a kolozsvári V. honvédkerület parancsnokává nevezte ki. — A m. kir. igazságügyminiszter dr *Romvári* Tibor nagyváradi kir. törvényszéki- és *Bereczky* Lajos nagyszalontai kir. járásbirósági joggyakornokokat a nagyváradi kir. törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki.

* **Csillaghullás az önkéntesek-nél.** A nagyváradi 4. honvédgyalogezrednél most volt meg az önkéntesek vizsgája. Egy-két kivétellel mind káplárok lettek s a két fehér csillagot már az ünnepekre megkapták. A vizsgák véget értek s most Esztergomba mennek 6 heti gyakorlati kiképzésre *Czeglédy* Elemér főhadnagy vezetése alatt.

* **Halálozás.** *Kasza* Lajos m. kir. posta- és táv. altiszt f. hó 13-án d. e. 11 órakor meghalt, temetése f. hó 15-én d. u. 2 órakor lesz a Pál-utcai 9. sz. gyászházból.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Kasza Lajosné szül. Lakatos Julianna ugy a maga, valamint gyermekei Mariska, Juliska, Erzsike, Ilona és számos rokon nevében fájdalomtól megtört szivvel tudatják a legjobb fiu, férj, szerető családapa, nagyapa, testvér és rokonnak Kasza Lajos m. kir. posta- és táv. altisztnek folyó hó 13-án d. e. 11 órakor életének 50-ik, boldog házasságának 24-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 15-én délután 2 órakor fognak Pál-u. 9. sz. a. gyászháznál, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olaszii temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Amely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és jóismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1914. április 13-án. Béke lengjen porai felett!

Az engesztelő szentmiseáldozat e hó 17-én, pénteken reggel fél 8 órakor lesz megtartva az olaszi plebánia templomban.

* **Egy kinevezés érdekes előzményei.** *Miskolczy* Ferenc főispán tegnap pár sorban tudatta az alispánnal, hogy *Kiss* Jenő madarászi állami tanitót anyakönyvvezető helyettessé nevezte ki. E kinevezésnek érdekes előzményei voltak. Nevezetesen Madarászon eddig az anyakönyvi teendőket a községi főjegyző látta el. Jelenleg *Márkus* János nyugalmazott Nagyvárad városi számellenőr a főjegyző, aki mint ilyen természetesen anyakönyvvezető is. Április elsején szokás szerint beküldte Márkus a nyugdijról szóló nyugtát a városi adóhivatalhoz. Szabályszerint a nyugdijasok nyugtáján az illetékes anyakönyvvezetőnek igazolni kell, hogy az illető életben van. Mivel pedig Madarászon Márkus János az anyakönyvvezető, tehát egész jogosan igazolta, hogy ő életben van. A városi adóhivatal azonban nem fogadta el az igazolást, mert ha Márkus János maga igazolja, hogy ő Márkus János, még nem a tulvilágon intézi a madarászi ügyeket, az nem elegendő. A nyugtát tehát visszaküldték más igazolás végett. Mit tehetett Márkus a furcsa felhivással? Maga elé hivta a községi főbirót.

— Biró Uram, irja ide erre a papirra, hogy én, Márkus János, életben vagyok!

A biró csak bámult előbb, aztán megcsóválta a fejét.

— Ejnye, de furcsa ember a főjegyző Ur! Hát persze, hogy tetszik élni. Én biz ilyet nem irok, még kinevetnek. Csufságot csak nem csináltatok magamból.

Csak nagy nehezen sikerült rábirni a birót, hogy igazolja Márkus életbenlétét, mire ki is utalták a nyugdiját. Nehogy pedig ez a jövőben is előforduljon, nyomban előterjesztést tett Márkus, hogy nevezzenek ki egy helyettes anyakönyvvezetőt is, aki igazolja majd, hogy ő még nem halt meg, hanem tényleg életben van.

* **Orvostovábbképzés.** Az „orvos továbbképzés" központi bizottsága *Tóth* Lajos dr miniszteri tanácsos elnöklésével a mult évi sikereken felbuzdulva, ez évben is rendeztet Nagyváradon előadásokat és közreműködők gyanánt a következő orvosokat kérte fel: Fráter Imre, Aufricht Ede, Fischer Imre, Gerő Sándor, Konrád Béla, Konrád Jenő, Kovács Bertalan, Verzár István és Waldmann Béla. A helyi bizottság elnöke *Fráter* Imre, kinél már eddig is számosan jelentkeztek a vidék orvosi karából, s igy előreláthatóan élénk érdeklődés fogja kisérni az előadásokat, melyeknek sorozata április hó 30-án veszi kezdetét és junius hó 4-én nyer befejezést.

* **Gálbory Sámuel temetése.** Husvét vasárnapján délelőtt nagy részvét mellett temették néhai id. *Gálbory* Sámuel hülttetemeit. A temetésen nagyszámu előkelő közönség volt jelen: Fetser Antal felszentelt püspök, Hiatky Endre főispán, Molnár Géza, a most már elhunyt Szokoly Tamás, dr Morvay Tihamér országgyülési képviselő, Nadányi Jenő, Tóth Imre, Wallner Ódön, dr Schveiger Ede, Korbély József, Imrik Gusztáv, Nagy Márton, Szacsvay Ákos, Baróthy Pál, Vasady Lajos, Hranyiczky Károly, Debreczy Imre, Füredy László, Tabéry Ármin, Bige Gyula, Rózsavölgyi László, Középessy Gyula, dr Rigó Lóránd, dr Bartha János, Barabás Béla, Péresy Sándor, Ponorán Lukács, Csanády Kálmán, stb. A gyászszertartást dr *Karácsonyi* János kanonok végezte segédlettel. Az impozán gyászmenet az ujvárosi központi temetőbe vonult, ahol a derék öreg urat örök nyugalomra helyezték. — Koszorukat küldtek a gyászoló családtagokon kivül: Gálbory József, a Péresy-család, Rózsavölgyi László és családja, a Debreczy-család. — A diszes temetést a Veiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Betörés fényes nappal.** A Sztaroveczky-utca 11. szám alatt lévő szatócsüzletbe hétfőn délelőtt 10 óra tájban betörtek. Ismeretlen tettes álkulcscsal behatolt az üzletbe s onnan mintegy 400 kor. értékü dohányt, szivart, cigarettát, 14 kor. ezüst, 40 kor. nikkel, 2 drb koronást, 1 drb 10 koronást, 10 korona áru bélyeget, 3 rud szalámit stb. elvitt. *Balázs* Márton tulajdonos feljelentést tett a rendőrségen s a nyomozás széles körben folyik a vakmerő betörő után.

* **Eljegyzés.** *Győry* Géza püspöki uradalmi főerdőmérnök bájos és kedves leányát: *Győry* Bimbit eljegyezte dr *Petrovits* István.

* **Elütött gyermek.** A nagypiactéren egy gondatlan kocsis elütötte *Spatár* György nevü 6 éves gyermeket. A kis fiu sulyos belső sérüléseket szenvedett. A mentők bevitték a gyermekkórházba. A kocsis ellen megindult az eljárás.

* **Románia vasutassztrájk előtt.** Románia érdekelt köreit nagy aggodalommal tölti el a román vasutasok mozgolódása. Csaknem bizonyosra vetető, hogy 1—2 héten belül kitör az általános szrájk. A mozgalom oka a következő: A romániai államvasutak hivatalnokai és összes alkalmazottai hetekkel ezelőtt megtartott konferenciájuk után küldöttséget menesztettek Cotescu elnökigazgatóhoz, akit a helyzetük javitása érdekében való állásfoglalásra akartak rábirni. A küldöttség csak az elnökigazgató előszobájáig jutott, mert Cotesbu nem fogadta őket. Ez a rideg magatartás végleg elkeseritette a vasutasokat, akik nyomban ujabb gyülést tartottak, melynek hatása alatt a kereskedelemügyi miniszter benyujtotta a vasutasok fizetésjavitására vonatkozó törvényjavaslatot. Amde a vasutasok a törvényjavaslattal elégedetlenek, egyrészt, mert szociális követeléseiket nem látják teljesitve, másrészt, mert a törvény csak 1915. január 1-én lép életbe. A vasutasok harci párta most a sztrájk érdekében fejt ki agitációt.

* **Horvát tüntetés Magyarország ellen.** Eszékről irják a Magyar Kurirnak: Az itteni szinházban Husvét első napján a Cárnét adták elő, de a darab nem nyerte meg a horvát ifjuság tetszését, mely parázs tüntetést rendezett ellene. A szinházból horvát dalokat orditva indultak a tüntetők a magyar iskola és Szlavoniai magyar ujság szerkesztősége felé. A magyar iskola előtt közel háromnegyed óráig tüntettek, közben Horvátországot éltették, Magyarországot és a magyar iskolát abcugolták és beverték az iskolának az utcára nyiló ablakait. Innen a szerkesztőségbe akartak menni, ámde a lap két munkatársa megakadályozta a bátor legényeket. A tüntetés este fél 9 órától körülbelül fél 10-ig tartott és a nézőkön kivül a tüntetők száma meghaladta a kétszázat. Érdekes, hogy az egész idő alatt sehol egyetlen rendőr nem volt látható, jóllehet az iskola szomszédságában lévő szerkesztőség azonnal a rendőrséghez fordult segitségért.

* **Neveletlen emberek.** Si fueris Romae, Romano vivito more. Senki nem hivta a székesegyházba azokat a neveletlen embereket, akik a feltámadás szertartása alatt nevetgéltek, hangosan beszélgettek, sőt a közönség lábai alá a katafalk körül durranó bombákat szórtak, amelyek közül kettő el is sült. Ez a legnagyobb neveletlenség. Azt nem kell mondani, hogy az illetők mifélék voltak. Több uri asszony figyelmeztette őket, hogy nem otthon vannak, de ez csak fokozta neveletlenségüket. Mikor aztán egy uri ember kijelentette, hogy rögtön szól a rendőröknek, akkor elkotródtak és abbahagyták a botrányos viselkedést. Ha ilyen neveletlen emberek betolakodnak a székesegyegyházba és ott nem viselik magukat tisztességesen, akkor legközelebb erélyes intézkedésekkel kell majd kirostálni az oda nem való elemeket.

* **Megnyilt szövetkezet.** Jeleztük, hogy Tenkegörbeden rendkivül üdvös közgazdasági intézmények megvalósitása áll küszöbön. A napokban volt a Fogyasztási Hitelszövetkezet megnyitása, amely már az első napokban páratlan jó eredményeket ért el. A közönség melegen felkarolta az intézményt, amely főleg *Fráter* Emil főbiró, *Kópis* József plébános, Fildán Aurél körjegyző, Egry Andor tanitó fáradozásának köszönhető. De jellemző, hogy a közös boldogulás elérésére igazán dicséretes egyetértéssel dolgozik a magyar és román lakosság. Lőrincz János, Bonye Floáre, Vigyikán János és Kertész Mátyás vettek részt a szövetkezet szervezésében.

x **Szőlőkaró** első osztályu száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég váradvelenczei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

x **Husvét Nizzában** nem nyujt oly szép látványt, mint aminőt a napokban fog nyujtani a Rákóczi-uti korzó közönségnek Aszódy Csokoládé Király fiók-üzlete. — Vigyázat, nem Bémer-tér. — A tojás vásárló közönség figyelmét fölhivom, hogy szebb nél szebb, érdekesebbnél érdekesebb különféle cukor és massé tojások kiállitása a Kossuth-utcai fő-üzletembe szintén megkezdődött. Az árak olcsók, ugy hogy a vásárló közönség meglesz lepődve, hogy 20 fillérért milyen szép husvéti tojást cukorkával töltve lehet az Aszódy üzleteibe vásárolni. — Vigyázat! Aszódy-cég cukorkákban vezet. — Telefon: fő-üzlet 635, fiók-üzlet 610.

Megérkeztek a szép tavaszi kosztüm és ruhakelme ujdonságok

Kertész

Kossuth-utczai
női divatáruházába.

Mélyen leszállitott árban lesznek árusitva.

Telefon 10-30. Telefon 10-30.

x **A korzó szenzációs látványossága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzlethelyiség, mely a jövő héten nyilik meg a zárda épületében. A Trieszti Kávé, Tea és angol rum közvetlen behozatala cimü nagyszabásu vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyváradi kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódi Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitünő renoméju kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes uj cég megalakitásával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszti, diszére fog válni a városnak.

x **Kiadó** gyönyörü ötszobás modern urilakás a Körös felől, egy kisebb ötszobás saroklakás, két szoba, továbbá üzlethelyiségek, az uj Kugler és Andrényi házban Nagypiactér.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy nagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boksz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksz cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérnemüek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszuságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

„The Roosewelt Schoe“
amerikai cipők
12·50 és 16·50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

x **Warhanek halkonzervgyári lerakat** Kossuth-utca, Sas palota *Aszódinál.* Bőjti idényre megjöttek a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsaláta rendkivül finom 50 fillér. Szardiniák gyári árban. Rendkivül sok féle tengeri halak.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **A tavasz őrömeit teljesen kiaknázhatja** akkor ha önérzetét nem fogja az a tudat nyugtalanitani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatásu szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág crémben“ feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi drogueriában“ 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a
Ramingerė
szinházi es hölgyfodrász
szemben a szinházzal
Telefon 1076. Telefon 1076

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üziethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6 szám.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal.

x **ZOMBOR SANDOR sebész-orvos müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.**

POVAZSÁN JÓZSEF
hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, Szinház oldal.
Telefon 525. Telefon 525

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömések et készit
Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.
N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZINHÁZ

Heti müsor.

Szerda: Matyólakodalom.
Csütörtök: Éjjeli ülések. (Bemutató.)
Péntek: Éjjeli ülések,
Szombat: Éjjeli ülések.
Vasárnap délután: Bibliás asszony; este: Tündérlaki lányok. (Bemutató.)

Matyólakodalom.

Szegény Garamszeghy Sándor népszinmüvét ugy vártuk, a fővárosi sajtó csaknem egyhangu lekicsinylése után, mint valami hallatlanul naiv és unalmas próbálkozást, amelynek csak az adott Budapesten is létjogosultságot, hogy Blaháné játszott benne. A legrosszabbra voltunk elkészülve és talán éppen azért sokban csalódtunk. Sok jóakarat kellene ugyan hozzá, hogy a szerzőben drámairói zseni nyomait fedezze fel valaki, de azért az bizonyos, hogy a „Matyólakodalom“ jobb a hirénél. Érdekessé teszik a milió, amelyet a szerző először visz a szinpadra, a matyó falu élete, a matyó népnek, ennek az értékes, kitünő magyar népnek szines, gyönyörü viselete, rendkivül érdekes szokásai. Egy megelevenedett etnografiái kép az egész darab, melyben a népszokások pontos és igen érdekes rajza pótolja a drámaiságot. Dramatizált néprajz: talán ez volna a legjobb megjelölése Garamszeghy darabjának. Mint ilyet, határozottan érdemes megnézni azzal a tudattal, hogy ezuttal nem drámát, hanem élő etnografiát keresünk a szinpadon.

Természetesen arról sem lehet szó, hogy a szereplők valami jeles alakitásokkal diesekedhessenek. Elégséges, ha mindenik jól megfelel a rábizott feladatnak, s egy-egy érdekes élő alakja tud lenni a háromfelvonásos élőképnek. A szereplők ezt mind hüségesen megcselekedték. Nem kellett mást tenniök, mint egyéb népszinmüvek-

ben már ismert szerepeikből egyik-másik jellemet, csak más szavakkal, ismét szinre vinni. Hiszen a „Matyóla kodalom“ alakjai mind régi ismerősök más népszinmüvekből, matyó viseletbe öltöztetve. Az uj jelmez azonban olyan érdekes, hogy a viselője ismerős voltát is elfogadhatóvá teszi. Angyal Ilka, Sik Rezső, Étsy Emilia, Tompa Béla, Szalma Sándor, Medgyaszai mind jól megoldották feladatukat. Tompa Béla eredeti alakitása külön feltünt pompás humoros felfogásával.

Legkevésbbé sikerült általában az eredeti matyó kiejtés. Tompa Béla közelitette meg legjobban.

—*r.*

A Bibliásasszony vasárnap délután. Hennequin és Róger operettéje már régen volt nálunk bemutató, de az az érdeklődés, amelyet a közönség a mostani repriz iránt tanusitott, az amellett bizonyit, hogy a nagyváradi publikum még máig sem felejtette el ezt a bájos zenéjü, lüktető élettel teli vigjáték-librettóju operettet, amely annak idején oly feltünést keltő sikereket aratott. A Bibliásasszony reprizét Leövey Leó rendezte, mig a kiállitás stilusosságáról és látványosságáról Erdélyi igazgató áldozatkészen gondoskodott. A Bibliásasszony uj zenebetétekkel, aktuális kuplékkal, modern táncokkal és trükkökkel legközelebb vasárnap délután kerül szinre.

Helyi szerző a szinpadon. Mint arról már több izben megemlékeztük, a Szigligeti-szinház igazgatósága elfogadta előadásra Fazekas Géza ügyészségi irodatiszt Éjjeli ülések cimü bohózatát, amelynek kvalitásairól szinházi körökben legmelegebb elismeréssel beszélnek. Az Éjjeli ülések bemutatóját a jövő hét péntek estéjére tüzték ki. Az előadás kitünőnek igérkezik és a szereplők nagy buzgalommal igyekeznek, hogy a talentumos helyi szerző sikerét minél értékesebbé tegyék.

A Türdérlaki lányok. Vasárnap este ismét szenzációsnak igérkező bemutató lesz: Heltai Jenő kiváló szinpadi alkotása: a Tündérlaki lányok. A jeles, országos nevü szerzőnek olyan müve a Tündérlaki lányok, amely nemesak a fővárosban aratott páratlan sikert, hanem a maga szépségeivel kétségtelenül meghóditja az ország vidéki városainak publikumát is.

IRODALOM

...

Uj Idők. A husvéti számban ott találjuk Gárdonyi Géza Kendő vagy mi cimü költői legendáját, Herczeg Ferenc uj regényének A hét svábnak folytatását, továbbá Herczeg Ferenc cikkét a kaszinói becsületről, Szomaházy István Tátrai kaland cimü elbeszélését, Lovik Károly novelláját, Farkas Pál regényes rovatát (Egy tanár jegyzetei), Tábori Kornél érdekes cikkét Budapestről, az Ösmeretlen városról, Krudy Gyula leirását, Kémeri Sándor cikkét A mesterséges gyöngytenyésztésről Verseket irtak Szabolcska Mihály, Ambrozovics Dezső, Balla Ignác, Osváth Eszter; a minap elhunyt nagy provánszi költő, Misztrál szép elbeszélését az idegen irók rovatában olvassuk. Külön szines mümelléklettel kedveskedik előfizetőinek a lap, mely egész sorozat müvészi kéo mellett közli még Mühlbeck Károly ötletes fejléceit.

Az élet cimü szépirodalmi hetilap április 12-iki husvéti számában G. Miklósy Ilona befejezi „Johannka“ cimü regényét. Elbeszéléseket találunk Domonkos Isvántól és Weyssenhoff József bárótól, Bányai Károly forditásában; verseket pedig Sik Sándor, Lendvai Isván és Horváth Ákos irtak e számba. Cikket olvashatunk Andor Józseftől a katholikus irodalom korszerü kérdéseiről és A. A.-tól Háboru vagy béke cimen. Ezenkivül a rendes heti rovatok és aktuális illusztrációk élénkitik még e kitünően szerkesztett hetilap legujabb számát. Szerkeszti: Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-u. 50. Előfizetési ár félévre 10 korona.

SPORT

...

Ünnepi mérkőzések.

Törekvés SE.—NAC = 0: 0.
Nagyváradi Komb.—Törekvés = 4: 1.

Husvét alkalmákól régi szokás szerint az idén is fővárosi lapdarugók játéka nyujtott szórakozást a sporttér közönségének.

Az ünnepi program szinvonalának ezuttal a jelenleg legnépszerübb klub, a pesti Törekvés kombinált csapatát szerződtette a NAC vezetősége, mely épen most áll pályája delelőjén.

A szép idő és program mint kettős vonzerő nagy közönséget biztositott. A publikum sorában sok volt a szines női toilette és a katonai egyenruha, mert már a katonaság is footballoz.

Az első nap müsora módosult, amennyiben az itteni Törekvés és Egyetértés anyagi kontroverziák miatt a mérkőzéstől visszaléptek s helyettük a NAC tartalékából egy kombinált csapat állott ki, melyben az NSE-ből Mazács és Hartmann s az NSC-nak egy tagja is játszott.

Ez a csapat, mint azt a 4: 1 arányu eredmény mutatja, tisztességesebb játékot produkált, mintha a visszalépett két klub állt volna ki. Különösen dicséretet érdemelnek a rögtönzött csapatban Németh, Robogó, Mazács, Mezey. Bus. Utóbbié a dicsőség, a Törekvés városunkban goalt kapott. Ünnep másodnapján volt a főverseny a NAC első s a Törekvés közt, mely e napra három pihent jó játékossal erősitette csapatát. A vendég csapat első félidőben nap ellen játszott, de már az első percben a NAC kapu előtt vannak. Két lövés megy a kapura, a második veszélyesen magas, de Paszterik pompásan fogja.

Az ijedelem után a NAC is lábra kap és hosszabb ideig szivósan támadja az ellenfélt, de a lövések közül, miket Radócz, Kürschner tesznek, célt tévesztenek. Egyedül Bráhm remek shuttja veszélyes, változatos játék után meddő marad a fél idő.

Helycsere után a széltől is támogatva a Törekvés hosszabb ideig erős tempóban támad s egészen lekötve a NAC-ot, sürün lő a kapura ismételten kornerhez is jut csak Postarik ügyességén, részben pedig a szerencsén mulott, hogy a labda be nem repül a hálóba. A játék vége felé ujból támad, s a kemény harc Kürshnet szép lerohanásával ujra eredmény nélkül ér véget. Legtöbbet fárad a NAC-ban Strasser és Radits, a ki centerhalf volt, továbbá Kürschner, Katona, Bráhm, a pestiek közül Békei a centerhalf volt a legjobb ember, továbbá a balszélső, a vezércsatár és Hoffmann.

E napon a NAC II. játszott még revanch mérkőzést a fürge USE ellen 5 : 3 arányban győzött. A főverseny birója Engel Kornél volt, a többi meeseket Horváth F. és Schmiedt vezették.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

...

Zavarok az uj esküdtszék első tárgyalásán.

Az esküdtéki eljárásról szóló 1914. évi 13. törvénycikk tudvalevően vasárnap lépett életbe és tegnap már az egész ország esküdtbiróságai az uj törvény rendelkezései szerint tárgyaltak. Budapesten volt az első nagyobb tárgyalás, amelynél zavar is állott be az uj törvény és az eskü szövege között levő ellentmondás miatt. A bíróságnak határoznia kellett arról, hogy letehető-e az eskü a régi szövegével. A biróság hosszas tanácskozás után kimondotta, hogy az esküdtbiróság tagjai nyugodt lelkiismerettel letehetik az esküt.

Érdekes az esküdtekhez intézett kérdések uj formulázása, amely a ténykérdést és jogi kérdést szétválasztja. A budapesti tegnapi első esetben a kérdéseket igy szövegezték:

1. kérdés: Igaz e a következő tény? Nemes Géza Budapesten 1913. évi dec. hó 18-án este a Tisch Dávid-féle koresma félreeső helyén az ittas Szentgyörgyi Sándort öklével fejbeverte, torkonragadta és fojtogatta; az igy védekezésre képtelen állapotba hozott Szentgyörgyi Sándor zsebéből az ennek tulajdonát képező tula-ezüst órát kivette és azzal az elhatározással, hogy azt a maga részére megtartja, magához vette? Igen vagy nem?

2. kérdés. Nemes Géza vádlott a fenti kérdésben körülirt cselekményével idegen ingó dolgot Szentgyörgyi Sándor birálatából az ennek személye ellen alkalmazott erőszakkal azon célból vette-e el, hogy azt jogtalanul eltulajdonitsa. Igen vagy nem?

A perbeszédek után zárttárgyalás volt, amelyről még a fogház őröket is eltávolitották. Csak az esküdtek, az elnök és a jegyző voltak jelen. Itélet késő este volt és Nemes Gézát rablás büntettért 2 évi és 3 havi fogházra továbbá 10 évi hivatalvesztésre itélték.

NYILTTÉR

...

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővitettük, ennek folytán elismert elsőrendü készitményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállithatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

TÁVIRATOK

Szegényházban meghalt báró.

Arad, április 14.

(Saját tud.) Báró Fechtig Armand, aki 18 éve lakója a városi szegényháznak, tegnapelőtt meghalt. A bárót az alkohol juttatta a szegényházba. Temetésénél megjelent Arad város nagyszámu intelligenciája.

Öngyilkos önkéntes.

Arad, április 14.

(Saját tud.) Csiky Imre Aradon szolgáló önkéntes a husvéti ünnepeket szüleinél Pankotán töltötte. A szabadsága tegnap járt le, de nem jelentkezett. A következményektől való félelmében szolgálati fegyverével sziven lőtte magát. Azonnal meghalt.

Veszedelem Albaniaaan.

Milánó, április. 14.

Durazzóból jelentik, hogy Albániában ismét veszedelmes lett a helyzet. Félő, hogy fegyveres összeütközések lesznek a felbőszült benszülött lakosság és a rendes görög katonaság között.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	815.50
Osztrák hitelrészvény	—	617.25
4%-os koronajáradék	—	82.20
Osztr. magy. államv.	—	711.50
Jelzálogbank — — —	—	424 50
Leszámitoló és pénzváltó	—	505.—
Hazai bank — — — —	—	280.—
Magyar bank — — —	—	512.—
Keresk. bank — — —	—	3635.—
Rimamurányi — — —	—	655.—
Salgótarjáni kőszén — —	—	714.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1064.—
Közuti vasut — — — —	—	632 50
Városi villamos — — —	—	324.—
Adria — — — — —	—	612.—
Atlantika — — — —	—	—.—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra — — —		12.69
Buza májusra — — —		12.52
Buza októberre — — —		11·43
Rozs áprilisra — — —		10.38
Rozs októberre — — —		8.80
Zab áprilisra — — — —		7.71
Zab októberre — — —		7.76
Tengeri májusra — — —		6.93

A szerkesztésért felelős:
Dr KRUGER ALADAR.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről uj at készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviselőnk Nagyvárad és vidékére BIRO JÓZSEF ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számitva felvesz.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és ezeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi. Bank és Központi Takarékpénztár

FÁBIÁN J.

törvényszékileg bejegyzett cég épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerü és pontos kivitelben, ugy helyben, mint vidéken. **Költségvetés dijtalannul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

nôi harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

86—914. eln.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező Apollóbérházban egy II. emeleti 5 szobás és egy III. emeleti 5 szobás utcai lakás előszoba, hall, fürdő, cseléd-szoba s egyéb mellékhelyiségekkel, a földszinten egy nagyobb s kisebb üzlethelyiség, a aiagsorban és félemeleten 5 tágas világos mühely-helyiség s 4 raktár 1914. évi május hó 1-től esetleg junius hó 1-től kezdődőleg bérbeadók.

Érdeklődők a helyiségeket a helyszinen hétköznap reggel 8 órától este 6-ig megtekinthetik. A bérlet feltétel alulirott tanácsnoknál (Városháza II. em. 30 sz. ajtó.) a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Nagyvárad, 1914. április hó 14-én

Eleméry Ferenc,
tanácsnok.

Telefon szám 108.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Nagyvárad város
VILLAMOS MÜVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
Ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok
½ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradi sört!

mert szin, iz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállit. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

559—1914. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbiróságnak 1914. évi V. 345—2. számu végzésével Dr. Sándor Samu ügyvéd által képviselt Fábry József felperes részére képv. dr. Sonnenvirth Lajos ügygondnok által alperes ellen 192 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 645 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir járásbiróság fenti számu végzése folytán az árverés elrendeltetik annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 4. számu házban leendő megtartására határidőül 1914. év április hó 18. napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a biróilag lefoglalt mosógépek s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, amennyiben részökre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirott kiküldöttnél vagy irásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyváradon, 1914. évi március hó 27. napján.

Bakó Bálint,
kir. bir. végrehajtó.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Simon Lajos
kosárfonodája
Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás **kosarak** raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemü ezen szakmába vágó munkát fonott butorokat bármiféle kivitelben **méltányos árakban számitok.**

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Eladó

1 kazal lucerna

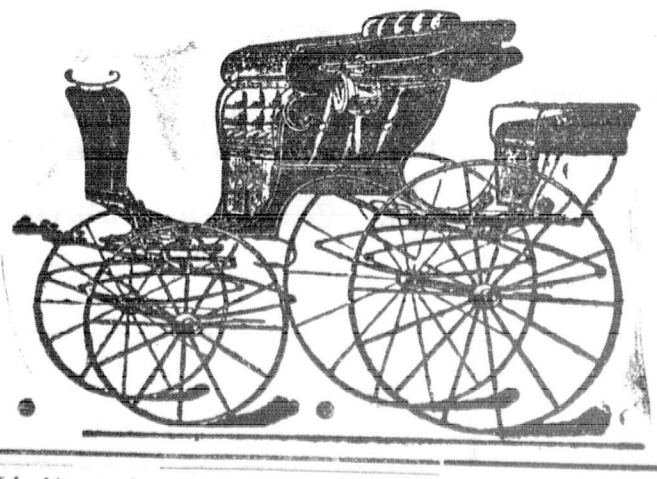
a várostól 10 percnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Első nagyváradi cementipar.

Készitek granitó, terazzó, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előirása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legjelkiismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készitek. A nagyérdemü közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB
cement és betonmüvek vállalata.
Szaniszló-utcza 67. szám. (Saját ház.)

Standary György
kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykováes,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866.

Kész uj kocsik és átalakitottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készitek a legmodernebb kivitelben.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.